

14/2016

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYSTÄ JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Ympäristöministeriö pyytää 25.4.2016 saapuneella kirjeellä Pirkanmaan liitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Ympäristöministeriön asettaman työryhmän tehtävänä on valmistella ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin ja muuhun lainsäädäntöön tarvittavat muutokset YVA-direktiivin muutosdirektiivin (2014/52/EU) täytäntöönpanoa varten sekä valmistella ehdotukset YVA-menettelyn yhteensovittamiseksi kaavoituksen ja ympäristöä koskeviin lupamenettelyihin.

Lausuntopyynnössä on muistio hankekaavoituksen ja YVA-menettelyn yhdistämisestä kaksi vaihtoehtoa, joihin pyydetään ottamaan kantaa ja erityisesti menettelyjen ja arviointien päällekkäisyyksien ja hallinnollisen taakan vähentämisen sekä vaihtoehtojen käytännön toteuttamisen ja vaikutusten näkökulmasta.

Muistiossa kuvataan molemmat vaihtoehdot, esitetään lainsäädännön muutosehdotukset ja tarkastellaan näiden vaikutuksia. Hallituksen esitysluonnokseen on sisällytetty säädösteknisesti yksinkertaisempi vaihtoehto (A).

Vaihtoehdossa A YVA-menettelyn ja hankekaavoituksen tiedottaminen, palautteen antaminen ja yleisötilaisuudet yhdistettäisiin. Myös ympäristövaikutusten arvioinnin sisältö, kuten tarvittavat selvitykset, koordinoitaisiin. YVA-yhteysviranomaisen ja kaavoitusviranomaisen tehtävät säilyisivät ennallaan. YVA-lakiin sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin (jatkossa MRL) lisättäisiin uusi pykälä yhdistämisestä.

Vaihtoehdossa B YVA-menettelystä tiedottaminen, arviointiohjelmasta ja -selostuksesta palautteen antaminen sekä yleisötilaisuudet siirrettäisiin tehtäväksi hankekaavoituksen yhteydessä. Kaavoitusviranomaisen vastaisi näiden osuuksien toteuttamisesta, mutta YVAn sisällön ohjaus ja laadunvarmistus olisivat YVA-yhteysviranomaisella. Myös tässä vaihtoehdossa ympäristövaikutusten arvioinnin sisältö koordinoitaisiin. MRL:iin lisättäisiin uusi luku, jossa yhdistämisestä säädetäisiin. YVA-lakiin tehtäisiin muutoksia pykäliin, joissa viitataan YVA-menettelyyn ja yhteysviranomaisen rooliin menettelyn vastuuviranomaisena, koska yhteysviranomaisen tehtävät jakautuisivat kahdelle viranomaiselle.

Molemmissa vaihtoehdoissa yhdistäminen edellyttää, että alueelle on valmisteltavana samanaikaisesti hankekaava ja hankkeen YVA-menettely. Tällaisessa tilanteessa hankkeella olisi oltava hankkeesta vastaava ja kaava laadittaisiin keskeisiltä osin kyseisen hankkeen toteuttamiseksi. Menettelyt voitaisiin yhdistää, jos yhteysviranomaisen, kaavoituksesta vastaava viranomaisen ja hankkeesta vastaava taho niin sopivat. Yhdistämisestä voitaisiin sopia esimerkiksi ennakkoneuvottelun yhteydessä.

Lausuntopyynnön aineistot ovat luettavissa internet-sivuilla:
www.ym.fi/lausuntopyynnot

Päätös: Pirkanmaan liitto ei ole vakuuttunut siitä, että YVA- ja kaavoitusprosessin yhteensovittamisella saavutettavat hyödyt olisivat merkittäviä ja että lakimuutos olisi tältä osin kannatettava ja välttämätön. Työmäärä voi muutoksesta johtuen jopa lisääntyä, koska yhteen sovitettavia asioita on enemmän.

Mikäli vaihtoehtoista on toinen valittava, vaihtoehto A on kannatettavin, vaikkakin sitä sovelletaan jo nykyisissä kaavoitusta edellyttävissä hankkeissa yhdessä YVA-prosessin kanssa. Vaikutusten arvioinnin kannalta on hyvä, että YVA-menettelystä vastaa oma yhteysviranomaisen ja kaavoituksesta kunnan kaavoitusviranomaisen. On hyvä, että suunnittelusta ja vaikutusten arviointien riittävydestä vastaavat eri viranomaiset, joka takaa prosessin puolueettomuuden ja olisi yleisen hyväksyttävyyden kannalta kannatettavin. Vaikkakin asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien kerrat tässä vaihtoehdossa vähenevät, on asukkaille todennäköisesti selvempää, että tiedotus, palautteen anto ja yleisötilaisuudet yhdistetään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelylakiin tulisi kirjata, että maakuntakaavoissa osoitetuille tuulivoima-alueille, joille suunnitellaan alle 10 voimalaa tai hankekokonaisuus on alle 30 MW, ei edellytettäisi YVA-prosessia. Pirkanmaan liitto katsoo, että maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden selvitykset ovat riittävät ja niitä voidaan tarvittavilta osin täydentää joko suunnittelutarveratkaisun tai tuulivoimaosayleiskaavoituksen yhteydessä, mikäli hanke edellyttää kaavoitusta.

Pirkanmaan liitto toteaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet pitäisi saada toteutumaan myös hanke- ja lupamenettelyvaiheessa suoraviivaisemmin. YVA-lain liitteen 1 mukaisilta hankkeilta luonnollisesti edellytettäisiin YVA-menettelyä, mutta YVA voisi olla maakuntakaavan alueilla kevyempi, kuin hankkeissa, joiden pohjalla ei ole maakuntakaavan yhteydessä laadittuja taustaselvityksiä ja aluevarauksia.

Tulisi myös selvästi käydä ilmi, että maakuntakaava ei ole hankekaava, jolta edellytetään maakuntakaavoituksen yhteydessä YVA-lain mukaista menettelyä. Hankkeisiin liittyvät kaavat laaditaan kunnissa yleis- ja asemakaavoina.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelylain luvussa 2, Päätäminen arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa, tulisi esittää tiukempi kanta siitä, että yksittäistapauksille tehtäviä arviointimenettelyjä edellytettäisiin vain erityisen painavista syistä. Esimerkiksi alle YVA-ajan olevilta tuulivoimahankkeilta edellytetään usein YVA-menettelyä, joista osan päätökset kumoutuvat hallinto-oikeuksissa tai vaihtoehtoisesti aiheuttavat hanketoimijoiden vetäytymisen hankkeesta tai vähentävän voimaloiden määrän kannattavuuden alarajoille YVA:n välttämiseksi. Vaikka varovaisuusperiaate onkin tärkeä suunnittelua ja päätöksentekoa ohjaava periaate, sitä ei saisi kuitenkaan käyttää "varmuuden vuoksi". Tällä hidastetaan kohtuuttomasti hankkeiden etenemistä ja ne kuluttavat viranomaisten ja hanketoimijoiden varoja ja lisäävät tarpeetonta työkuormaa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelylain liitteessä 1 esitettyjä hankerajoja tulisi entistä enemmän käyttää ohjaamaan YVA-päätösten tekoa. Tilastollinen tarkastelu hankeluettelon kuulumatomille, YVA:aa edellytetyille hankkeille, joiden YVA-päätökset kumoutuvat hallinto-oikeuksissa, olisi hyvä toteuttaa osana lakivalmistelua. Voisi olla myös tarpeen tarkastella, ovatko nykyiset liitteessä 1 esitetyt hankerajat edelleen relevantteja vaiko nähdäänkö tarpeelliseksi tehdä niihin muutoksia. Pirkanmaan liitto näkee tärkeäksi myös ympäristöhallinnon YVA-henkilöiden koulutuksen ja yhteneväisten pelisääntöjen luomisen koko valtakunnan tasolla.

Ympäristövaikutusten arviointiselostukset ovat paisuneet kohtuuttoman laajoiksi ja on vaarana, että ne eivät enää palvele alkuperäistä tarkoitustaan toimia havainnollisena ja yleistajuisena tietopakettina tarjoten riittävät tiedot merkittävimmistä ympäristövaikutuksista yhteysviranomaiselle, mutta myös muille asianosaisille. Varsin yksityiskohtaiset ja laajat selvitykset, joita laaditaan vaikutusten arvioinnin tueksi, herättävät kysymyksen, onko selvityksillä enää aidosti merkittävää vaikutusta lopputulokseen ja kyetäänkö niiden tuloksia tulkitsemaan lain vaatimalla tavalla ja suh-

teuttamaan kokonaisuuteen. Tämän korostaminen arviointiselostusten laadinnasta olisi tarpeen lakiesityksessä. 3 (3)

Karoliina Laakkonen-Pöntys
Maakuntakaavoitusjohtaja

Satu Appelqvist
Maakuntainsinööri